

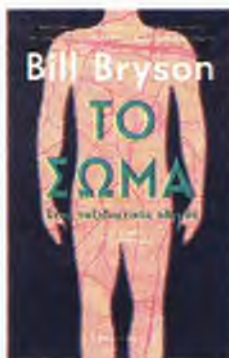

Ο Ουίλιαμ Χάρβεϊ δείχνει στον Κάρολο Α' πώς κυκλοφορεί το αίμα και πώς λειτουργεί η καρδιά

Εκλαϊκευση τώρα!

Λένε ότι αν είναι πετυχημένη μπορεί να γλιτώσει τον αναγνώστη από εκατοντάδες ώρες αναζήτησης σε εγκυκλοπαίδειες, Wikipedia και ιστορικά βιβλία. Αντιθέτως, αν δεν πείθει, καταλήγει ανιαρή όπως οποιοδήποτε ανέμπνευστο αφήγημα. Ο λόγος για την περίφημη εκλαϊκευση, η οποία δοκιμάζει συνεχώς νέα εδάφη στη σύγχρονη βιβλιοπαραγωγή. Μία από τις τελευταίες αφορμές για το σημείωμα και «Το σώμα – ένας ταξιδιωτικός οδηγός», με την υπογραφή της Αυτού Εξοχότητος του Μπιλ Μπράισον (εκδ. Μεταίχμιο, μτφ. Γιώργος Μαραγκός), δοκιμασμένου όσο λίγοι στο συγκεκριμένο ολισθηρό πεδίο από την εποχή ήδη της «Μικρής ιστορίας περί των πάντων (σχεδόν)» (εκδ. Πόλις, μτφ. Ανδρέας Μιχαηλίδης, Τεύκρος Μιχαηλίδης, 2006). Από τον «μικροβιακό εαυτό μας», όπως τιτλοφορείται το τρίτο κεφάλαιο, ως το ανοσοποιητικό σύστημα και τον καρκίνο, ο αμερικανός συγγραφέας περιγράφει το ανθρώπινο σώμα σαν τον πιο συναρπαστικό χάρτη της υφηνλίου. Και επί 450 σελίδες παρέχει άγνωστες πληροφορίες, από εκείνες που πετυχαίνει ο αναγνώστης στα αστυνομικά μυθιστορήματα, όταν οι ερευνητές πρέπει να εξιχνιάσουν μια υπόθεση συνθέτοντας πληροφορίες για την ανθρώπινη ανατομία. «Ένα ενδιαφέρον και σημαντικό αξιοπερίεργο της αίσθησης της όσφρησης είναι ότι αποτελεί τη μόνη από τις πέντε βασικές αισθήσεις που δεν χρησιμοποιεί τη μεσολάβηση του υποθαλάμου. Όταν μυρίζουμε κάτι, οι πληροφορίες, για άγνωστους λόγους, πάνε απευθείας στον οσφρητικό φλοιό, που βρίσκεται κοντά στον ιππόκαμπο, όπου σχηματίζονται οι αναμνήσεις,

και κάποιοι νευροεπιστήμονες πιστεύουν ότι αυτό μπορεί να εξηγεί γιατί μερικές μυρωδιές προκαλούν τόσο ισχυρές αναμνήσεις» (σελ. 111).

Κατά την περιγραφή αυτή ο Μπράισον δεν ζουμάρει μόνο στο θαύμα και την ευθραυστότητα του σώματος. Το συνδέει με την ιστορία. «Την εποχή του Προυστ το άσθμα (σ.σ.: η πάθηση από την οποία υπέφερε ο κορυφαίος συγγραφέας) ήταν μια σπάνια ασθένεια

που δεν είχε γίνει ιδιαίτερα κατανοητή... Υπολογίζεται ότι σήμερα έχουν άσθμα περίπου 300 εκατομμύρια άνθρωποι, γύρω στο 5% των ενηλίκων και το 15% των παιδιών στις χώρες εκείνες που τηρούνται ασφαλή στατιστικά...» (σελ. 255).

Αν έπρεπε πάντως να συμπληρώσει κανείς την εικόνα και με άλλους τίτλους εκλαϊκευσης για το ανθρώπινο σώμα, εδώ χωράνε «Το δέρμα μας» (εκδ. Πατάκη, μτφ. Γιώτα Λαγουδάκη, Φεβρουάριος 2019) της Γερμανίδας Γιάελ Αντλερ, το «Θαύμα ανάμεσα στα πόδια σου» (εκδ. Πατάκη, μτφ. Μάνος Τζιρίτας, Νοέμβριος 2019) των Νορβηγίδων Νίνα Μπρόχμαν

και Ελεν Στόκεν Νταλ, καθώς και το «Super genes – ξεκλειδώνοντας την εκπληκτική δύναμη των γονιδίων μας» (επίσης από τον Πατάκη, μτφ. Τιτίνα Σπερελάκη, Οκτώβριος 2019). Η αρχή πάντως είχε γίνει με έναν μάλλον παρεξηγημένο τίτλο: το μπεστ σέλερ της Τζούλια Εντερς «Η κρυφή γοητεία του εντέρου» (Πατάκη, μτφ. Ανδρέας Καλοκύρης, 2016), όπου η συγγραφέας επέμενε ότι η επικοινωνία μεταξύ εντέρου και εγκεφάλου αποτελεί έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους τομείς της ιατρικής έρευνας – μαζί με εκείνον για τα βλαστοκύτταρα.